

възможно да се разбере как, след хиляда години на миграции, преминавали през различни пътища и епохи и как, след периоди на относително задържане или усядане на различни места, езикът се е разклонил, полагайки началото на голям брой диалекти.

По-голямата част от съвременните диалекти носят белезите на заемките от персийски и кюрдски, а след това и от гръцки. По късните заемки са по-разнообразни и характеризират цели диалектни групи: например диалектната група *синти* е силно повлияна от немския език и е разпространена из цяла Западна Европа (без периферните райони: Скандинавския полуостров, Британските острови, Испания и Португалия); силно повлияната от румънския език група наречия *Калдераш*, както и сродните ѝ групи на Циганите от втората вълна от края на XIX в., е разпространена не само във всички европейски страни, но и в Северна и Южна Америка, Австралия и Южна Африка; групата на балканските диалекти от Югоизточна Европа, разпространена с миграцията на Циганите от третата (югославска) вълна носи белези както от местните балкански езици поради продължителното усядане в района, така и от турския език.

Класификацията на географски обособените езици е трудна, а класификацията на циганските наречия е почти невъзможна, поради многобройните миграции и езикови смесвания. Ето защо, териториалното разпределение и динамизма на циганския език трябва да бъде разглеждано по „страти“, а не само по диалекти.

Първата страта се е обособила с пристигането на първите Цигани на Балканите. Графично тя може да бъде оприличена с дебел сектор от кръг, започващ от Балканите и отиващ на северозапад и после на югозапад. В този сектор се различават три подразделения:

- балканска група диалекти;
- карпатска група диалекти, обхващащи Централна Европа (Словакия и съседните страни);
- подгрупа, обхващаща *Полските Роми*, Ромите от балтийските страни, групите във Финландия и групите в Северна Русия;

От този практически непрекъснат сектор са се откъснали групите *пара-ромски* наречия, наричани така заради хиатуса,